

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

вченою радою
Кам'янець-Подільського національного університету
імені Івана Огієнка

« ____ » _____ 2016 р., протокол № _____

Голова вченої ради _____ С.А. Копилов

Введено в дію наказом ректора від
« ____ » _____ 2016 р., № _____

ПОЛОЖЕННЯ

**ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ НАУКОВОЇ І НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ У КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ
УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ ІВАНА ОГІЄНКА**

Кам'янець-Подільський

2016

1. Загальні положення

1.1. Положення про організацію наукової та науково-технічної діяльності (далі – Положення) у Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (далі – Університет) розроблене на основі Конституції України, Законів України "Про освіту", "Про вищу освіту", "Про наукову і науково-технічну діяльність" та інших нормативно-правових актів загальнодержавного та місцевого рівнів, прийнятих відповідно до цих законів і Статуту Університету.

1.2. Це Положення регламентує наукову і науково-технічну діяльність Університету загалом і, зокрема, наукових організацій та структурних підрозділів (кафедр, наукових шкіл, науково-дослідних центрів, науково-дослідних та науково-навчальних лабораторій, Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених), що входять до наукової структури Університету.

1.3. Наукова та науково-технічна діяльність в Університеті є невід'ємною складовою освітньої діяльності та здійснюється з метою інтеграції наукової, навчальної і виробничої діяльності в системі вищої освіти.

1.4. Організація і проведення наукової та науково-технічної діяльності в Університеті реалізується на основі Конституції України, законів України, постанов Верховної Ради України, указів і розпоряджень Президента України, постанов та розпоряджень Кабінету Міністрів України, нормативних документів Міністерства освіти і науки України, цього Положенням, Статуту Університету.

1.5. Наукова діяльність Університету є інтелектуальною творчою діяльністю, спрямованою на одержання і використання нових знань. Основними її формами є фундаментальні та прикладні наукові дослідження, а також інші роботи, пов'язані з доведенням наукових і науково-технічних знань до стадії практичного їх використання.

1.6. Основними завданнями наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності Університету є:

- одержання конкурентоспроможних наукових і науково-прикладних результатів;
- застосування нових наукових, науково-технічних знань під час підготовки фахівців з вищою освітою;
- формування сучасного наукового кадрового потенціалу, здатного забезпечити розробку та впровадження інноваційних наукових розробок.
- організація фундаментальних, прикладних досліджень і розробок для отримання нових знань, створення та впровадження нових конкурентноздатних технологій, техніки і матеріалів;
- розвиток різних форм наукової співпраці (в тому числі міжнародної) з вищими навчальними закладами, установами і організаціями, що не входять до системи вищої освіти, для розв'язання складних наукових проблем, впровадження результатів наукових досліджень і розробок.

1.7. Наукова і науково-технічна діяльність в Університеті забезпечується через:

- органічну єдність змісту освіти і програм наукової діяльності;
- безпосередню участь учасників освітнього процесу в науково-дослідних, дослідно-конструкторських і дослідно-експериментальних роботах, які проводяться в Університеті;
- планування, проведення і виконання науково-педагогічними працівниками наукових досліджень у межах основного робочого часу;
- залучення до навчально-виховного процесу провідних вчених і науковців, працівників вищих навчальних закладів та інших наукових установ, організацій;
- організацію та проведення наукових, науково-практичних, науково-методичних семінарів, конференцій, конгресів, симпозіумів, круглих столів, олімпіад, конкурсів;
- написання та захист дисертацій для здобуття наукового ступеня доктора філософії та доктора наук;
- написання дипломних робіт бакалавра і магістра та інших робіт учасників освітнього процесу.

1.8. До наукової структури Університету входять:

- **відділ наукової роботи і міжнародних зв'язків;**
- **відділ аспірантури і докторантури;**
- **редакційно-видавничий відділ;**
- **факультети та кафедри;**
- **науково-дослідні центри** (Центр мовознавчих студій Інституту української мови НАН України; Центр дослідження історії Поділля Інституту історії України НАН України; Науково-дослідний центр регіональних досліджень; Центр Європейської інформації на базі бібліотеки університету; Навчально-науковий центр Соціально-політичних досліджень; Науково-дослідний центр дослідження природи Поділля; Науково-дослідний центр огієнкознавства; Міжнародний науковий центр досліджень історії Центральної та Східної Європи; Науково-дослідний центр "Революція в суспільному житті України: проблеми методології, історії та історіографії"; Міжнародний науковий центр досліджень історії образотворчого декоративно-прикладного мистецтва й архітектури; міжнародний науковий центр досліджень процесів націєтворення та регіоналізації у Європі; Центр американо-британських досліджень);
- **науково-дослідні лабораторії** (Науково-дослідна археологічна лабораторія; Науково-дослідна лабораторія напівпровідників; Науково-дослідна лабораторія управління навчально-пізнавальною діяльністю; Галузева науково-дослідна лабораторія теорії і методики фізичного виховання та спортивного тренування; Науково-дослідна лабораторія організаційної психології; Науково-дослідна лабораторія історії соціально-педагогічної освіти Південно-Західного регіону України Інституту педагогіки АПН України; Науково-дослідна лабораторія «Жанри і стилі в історико-літературному процесі»; Науково-

дослідна лабораторія теоретико-методологічних засад дошкільного виховання і початкової освіти; Науково-дослідна лабораторія «Історія, теорія і практика музичної інструментально-виконавської освіти»; Науково-дослідна лабораторія інноваційних технологій у туризмі); Наукова проблемна лабораторія «Гендерні профілактично-оздоровчі технології фізичного виховання та реабілітації»; Наукова лабораторія психології навчання);

- **навчально-наукові та науково-методичні лабораторії** (Навчально-наукова лабораторія етнології; Навчально-наукова лабораторія літературного краєзнавства; Навчально-наукова лабораторія психологічного консультування і тренінгу; Науково-навчальна лабораторія екології; Науково-методична лабораторія «Дидактика історії»; Навчально-наукова лабораторія діалектологічних досліджень; Навчально-методична лабораторія новітніх освітніх технологій; Навчально-наукова лабораторія «Фізика наносистем»; Навчально-наукова лабораторія «Сучасні проблеми енергетики»; Навчально-наукова лабораторія педагогіки і психології вищої школи; Навчально-наукова лабораторія психології здоров'я);

- **наукові школи** (Літературний текст у контексті культури: проблеми рецепції та інтерпретації – керівник: доктор філологічних наук, професор *Абрамович Семен Дмитрович*; Теоретико-технологічні аспекти об'єктивізації контролю навчальної діяльності – керівник: доктор педагогічних наук, професор *Атаманчук Петро Сергійович*; Історичне краєзнавство та регіональні дослідження Правобережної України – засновник школи: доктор історичних наук, професор *Винокур Іон Срульович*, керівник: доктор історичних наук, професор *Баженов Лев Васильович*; Інтегральні методи математичного і комп'ютерного моделювання фізичних та інформаційних процесів – керівники: доктор технічних наук, професор *Верлань Анатолій Федорович* та доктор технічних наук, професор *Федорчук Володимир Анатолійович*; Текст як основна одиниця комунікації – засновник школи: доктор філологічних наук, професор *Свідер Полікарп Іванович*, керівник: доктор філологічних наук, професор *Волковинський Олександр Сергійович*; Теорія наближень – засновники школи: доктор фізико-математичних наук, професор *Зуховицький Семен Ізраїлевич*, доктор фізико-математичних наук, професор *Степанець Олександр Іванович*, керівник: кандидат фізико-математичних наук, професор *Гнатюк Василь Олексійович*; Розвивальні оздоровчі технології фізичного виховання та реабілітації – керівник: доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор *Єдинак Геннадій Анатолійович*; Україна наприкінці ХІХ ст. - в 30-х рр. ХХ ст. – керівник: доктор історичних наук, професор *Завальнюк Олександр Михайлович*; Проблема традицій та новаторства в літературі: компаративні аспекти – засновники школи: доктор філологічних наук, професор *Кудрявцев Михайло Григорович*, керівник: кандидат філологічних наук, доцент *Рарицький Олег Анатолійович*; Актуальні проблеми українського мовознавства та лінгводидактики – засновники школи: доктор філологічних наук, професор *Тараненко Олександр Онисимович*, кандидат філологічних наук, професор *Ткачук Петро Єфремович*, керівник: доктор філологічних наук, професор *Марчук Людмила Миколаївна*; Психолого-педагогічне забезпечення

навчально-корекційної і корекційно-виховної роботи з дітьми, які мають вади психофізичного розвитку – керівник: доктор педагогічних наук, професор *Миринова Світлана Петрівна*; Проблеми естетичного виховання молоді засобами музики у школах різного типу навчання і вищих закладах освіти – керівник: кандидат педагогічних наук, професор *Печенюк Майя Антонівна*; Теоретико-практичні аспекти дослідження рослинного покриву Поділля та його антропічної трансформації – засновник школи: доктор біологічних наук, професор *Балашов Лев Сергійович*, керівник: доктор біологічних наук, професор *Любінська Людмила Григорівна*; Аграрна історія України – керівники: доктор історичних наук, професор *Нечитайло Віталій Васильович*; Історія української революції 1648-1676 рр. та Гетьманщини (друга половина XVII-XVIII ст.) – керівники: доктор історичних наук, професор *Смолій Валерій Андрійович*, доктор історичних наук, професор *Степанков Валерій Степанович*; Аналітичні та якісні методи в теорії еволюційних рівнянь – керівник: доктор фізико-математичних наук, професор *Теплінський Юрій Володимирович*; Сучасні проблеми експериментальної психології – засновник школи: доктор психологічних наук, професор *Шинкарюк Анатолій Іванович*, керівник: кандидат психологічних наук, доцент *Онуфрієва Ліана Анатоліївна*; Художня спадщина України в контексті сучасного мистецтвознавства – керівник: доктор мистецтвознавства, професор *Урсу Наталія Олексіївна*).

2. Виконавці науково-дослідних робіт та оплата їх праці

2.1. Основними суб'єктами наукової та науково-технічної діяльності в Університеті є науково-педагогічні, наукові та науково-технічні працівники, які мають відповідну кваліфікацію і займаються науково-дослідницькою діяльністю, яка є самостійною та невід'ємною складовою освітнього процесу.

Правовий статус науково-педагогічних, наукових і науково-технічних працівників Університету визначається законодавством та нормативно-правовими актами України.

До виконання наукових і науково-технічних робіт в Університеті можуть залучатися науково-педагогічні, наукові і педагогічні працівники, інші працівники вищих навчальних закладів, особи, які навчаються у вищому навчальному закладі, а також працівники інших організацій.

Виконання та впровадження результатів індивідуальної науково-дослідницької роботи є обов'язком кожного науково-педагогічного і наукового працівника університету.

Науково-педагогічні та наукові працівники виконують свої наукові дослідження згідно з індивідуальними планами роботи науково-педагогічного працівника. Відповідальність за актуальність і своєчасність їх виконання несуть виконавці. Контроль за науково-дослідною роботою в Університеті здійснюють: ректор, проректор з наукової роботи, керівник відділу наукової роботи і міжнародних зв'язків, декани факультетів і завідувачі кафедр.

2.2. Прийом на роботу науково-педагогічних, наукових працівників та інших співробітників і фахівців для виконання науково-дослідницьких робіт здійснюється відповідно до чинного законодавства України (в тому числі

науково-педагогічних працівників, проректорів, деканів факультетів за трудовими угодами – контрактами; технічних працівників за трудовими договорами).

2.3. Оплата праці виконавців науково-дослідних робіт встановлюється на підставі законів та інших нормативно-правових актів України, галузевих, регіональних угод, колективного договору в межах бюджетних асигнувань, позабюджетних і залучених коштів.

Трудові доходи виконавців науково-дослідницьких робіт розмірами не обмежуються, якщо інше не передбачене чинним законодавством України.

2.4. Складовою науково-технічного потенціалу Університету є науково-дослідна робота студентів (НДРС). Вона реалізується у таких формах:

2.4.1. Науково-дослідна робота, яка внесена до графіку навчального процесу (курсів роботи, дипломні роботи бакалавра, спеціаліста та магістра, практичні і лабораторні заняття з елементами дослідницького характеру, наукова робота над тематикою науково-дослідних лабораторій, центрів, інститутів Національної та галузевих академій наук України і зарубіжних країн, із якими Університет має відповідні угоди).

2.4.2. Науково-дослідна робота, яка виконується в позанавчальний час (робота з розробки держбюджетних, господарсько-договірних НДР, за міжнародними грантами, у наукових гуртках та проблемних групах, що діють при кафедрах, наукових школах, науково-дослідних центрах, науково-дослідних і науково-навчальних лабораторіях; участь у конкурсах студентських наукових робіт з природничих, технічних і гуманітарних наук, наукових конференціях тощо).

За значні здобутки у науково-дослідній роботі студенти і магістранти отримують моральне та матеріальне заохочення. Так щорічно це відбувається у формі:

- нагородження кращих доповідачів конференцій (різного рівня) грамотами, дипломами, подяками;
- включення кращих студентів-науковців до ради наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених Університету;
- представлення студентів на отримання іменних стипендій університету (Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Іменних (персональних стипендій університету).

3. Організація наукової, науково-технічної діяльності Університету

3.1. Структурні наукові підрозділи Університету створюються наказом ректора Університету і знаходяться в безпосередньому його підпорядкуванні.

3.2. Структурні наукові підрозділи Університету діють на основі Статуту Університету та відповідних положень, затверджених ректором Університету.

3.3. В Університеті можуть бути передбачені також інші організаційні форми наукової та науково-технічної діяльності залежно від фінансових і матеріально-технічних можливостей, наявного науково-технічного потенціалу та перспектив розвитку.

3.4. Університет може бути засновником інноваційних структур різних типів (наукові та технологічні парки, бізнесінкубатори тощо), має право проводити спільні наукові дослідження, демонстраційні досліди тощо, у тому числі з використанням земельних ділянок, які знаходяться в постійному його користуванні.

3.5. З метою підвищення ефективності досліджень, скорочення термінів створення і впровадження наукової та науково-технічної продукції в Університеті можуть використовувати такі організаційні форми, як: тимчасові наукові колективи; лабораторії; центри; спільні підприємства з вітчизняними та зарубіжними партнерами; науково-виробничі об'єднання, які створюються в установленому законодавством України порядку.

4. Управління науковою та науково-технічною діяльністю

4.1. Загальне управління науковою та науково-технічною діяльністю в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка відповідно до Статуту Університету здійснює ректор Університету.

4.2. Безпосереднє управління науковою та науково-технічною діяльністю і роботою з науково-педагогічними та науковими кадрами в Університеті та її організацією здійснює проректор з наукової роботи, який вирішує всі питання управління та забезпечення наукової діяльності Університету, несе відповідальність за її стан і результати.

4.3. Функції управління та організації наукової діяльності проректор з наукової роботи здійснює через створені в Університеті наукові підрозділи та дорадчі наукові структури (відділ наукової роботи і міжнародних зв'язків, відділ аспірантури та докторантури, редакційно-видавничий відділ, науково-методичні ради факультетів та інші).

5. Планування науково-дослідних робіт

5.1. Планування наукових досліджень і розробок у Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка здійснюється відповідно до основних науково-технічних напрямів Університету.

5.2. Основою планування науково-дослідної діяльності є тематичний п'ятирічний план науково-дослідних робіт.

Відбір тем, які вносяться до п'ятирічного плану, здійснюється з урахуванням їх наукової та господарської значущості, можливостей використання результатів на практиці і в навчальному процесі.

Тематичний план НДР Університету складається на підставі планів НДР кафедр, відділу наукової роботи і міжнародних зв'язків, науково-дослідних центрів, науково-дослідних та науково-навчальних лабораторій, наукових шкіл, тимчасово створених для розробки наукових проектів наукових колективів тощо.

Тематичний річний план НДР розробляється на підставі п'ятирічного плану. Річний план включає відповідні етапи завдань п'ятирічного плану, а також додаткові дослідження, розробки, які не ввійшли до п'ятирічного плану при його формуванні, уточнює обсяги фінансування, склад виконавців і строки

виконання робіт.

Розділи тематичного плану НДР, які фінансуються Міністерством освіти і науки України за рахунок коштів державного бюджету, затверджуються Міністерством освіти і науки України разом з кошторисом та штатним розписом на їх виконання.

Річний план науково-дослідних робіт з державним фінансуванням затверджує ректор Університету, погоджується з Міністерством освіти і науки України.

5.3. Науково-дослідні роботи, що виконуються в Університеті, підлягають державній реєстрації відповідно до чинного законодавства України.

5.4. Результати найбільш важливих досліджень, а також НДР, які фінансуються за рахунок коштів державного бюджету, розглядаються на засіданні вченої ради університету / факультетів.

5.5. Університет та наукові підрозділи у визначені терміни надсилають до органів статистики, в Міністерство освіти і науки України інформацію та статистичні дані про наукову, науково-технічну діяльність за встановленими формами.

6. Державні гарантії діяльності науково-педагогічних і наукових працівників університету

6. В Університеті відповідно до статей 27-37 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» забезпечуються державні гарантії щодо:

- підготовки науково-педагогічних і наукових кадрів у аспірантурі та докторантурі;
- атестації та підвищення кваліфікації (стажування) науково-педагогічних і наукових працівників кожні п'ять років із збереженням середньої заробітної плати у відповідних наукових державних установах, організаціях як в Україні, так і за її межами;
- присудження науково-педагогічним і науковим працівникам наукових ступенів (доктора філософії, доктора наук) та присвоєння вчених звань (доцента, професора);
- прийому на конкурсній основі на посади науково-педагогічних і наукових кадрів;
- урахування при оплаті та стимулюванні праці стажу наукової роботи працівників;
- визначення розмірів пенсій і державних стипендій;
- соціального захисту науково-педагогічного працівника;

Університет може спрямовувати кошти на оплату витрат навчання в аспірантурі та докторантурі в інших вищих навчальних закладах і наукових установах України, направлених ним осіб для своїх потреб та на соціальну підтримку науково-педагогічних і наукових працівників.

7. Матеріально-технічна база наукової та науково-технічної діяльності університету

7.1. Основу для здійснення наукової та науково-технічної діяльності складає матеріально-технічна база Університету.

Матеріально-технічна база наукової і науково-технічної діяльності в Університеті є невід'ємною складовою матеріально-технічної бази навчального процесу.

7.2. Ефективне здійснення наукової та науково-технічної діяльності передбачає: використання унікальної наукової апаратури, обчислювальної техніки, іншого обладнання на основі міжвузівської, міжвідомчої кооперації та спеціалізації; створення науково-дослідних центрів для обслуговування і формування єдиної регіональної науково-виробничої інфраструктури; організація наукових та технологічних парків та інноваційні структури інших типів на базі Університету, орієнтацію на створення і розробку в обмежені терміни нових високоефективних технологій, нової техніки та конкурентноздатних товарів та послуг на ринку праці.

8. Фінансування науково-дослідних робіт

8.1. Для здійснення наукової та науково-технічної діяльності в Університеті функціонує принцип багатоканального фінансування, пошук різноманітних джерел підтримки наукових досліджень, у тому числі з використанням можливостей, які надає входження України в міжнародний освітянський та науковий простір.

8.2. Джерелами фінансування наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка є:

- кошти державного бюджету, що виділяються на проведення фундаментальних і науково-пошукових досліджень відповідно до пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки;
- кошти, що надійшли до Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка за виконання науково-дослідних, госпдоговірних та грантових робіт, від реалізації науково-технічної продукції та надання послуг на замовлення юридичних та фізичних осіб; інші джерела відповідно до чинного законодавства;
- власні кошти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, спонсорські внески, інші джерела, визначені законодавством України.

8.3. Наукові дослідження і розробки Університету, що проводяться за рахунок коштів державного бюджету, фінансуються Міністерством освіти і науки України за відповідною бюджетною програмою

9. Міжнародне наукове та науково-технічне співробітництво

9.1. Університет і його наукові підрозділи здійснюють науково-технічне співробітництво з організаціями інших країн, розвивають зовнішньоекономічну діяльність, у тому числі на комерційній основі, з метою входження України в

міжнародний освітянський та науковий простір.

9.2. Головними напрямками міжнародного співробітництва Університету є:

- участь у програмах двостороннього і багатостороннього міждержавного обміну студентами, аспірантами, педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками;
- проведення спільних наукових досліджень;
- організація міжнародних конференцій, симпозіумів, конгресів та інших заходів;
- участь у міжнародних освітніх та наукових програмах;
- спільна видавнича діяльність;
- надання послуг, пов'язаних із здобуттям вищої та післядипломної освіти, іноземним громадянам в Україні;
- відрядження за кордон науково-педагогічних кадрів для викладацької та наукової роботи відповідно до ратифікованих міжнародних угод України, а також прямих угод вищих навчальних закладів з іноземними партнерами.

9.3. Основними видами зовнішньоекономічної діяльності Університету є:

- організація фахової наукової підготовки і наукового стажування викладачів, наукових співробітників та студентів;
- підготовка наукових кадрів для іноземних держав;
- проведення науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт на замовлення іноземних юридичних та фізичних осіб;
- створення спільних з іноземними партнерами підприємств, центрів, лабораторій, технопарків тощо.

10. Зміни в Положенні

10.1 Зміни та доповнення до Положення «Про організацію наукової і науково-технічної діяльності у Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка» розглядаються на засіданні Вченої ради Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка за поданням ректора, першого проректора, проректора з наукової роботи, керівника відділу наукової роботи і міжнародних зв'язків, деканів або завідувачів кафедр та схвалюються нею, після чого затверджуються ректором Університету.

Проректор з наукової роботи

І.М. Конет

«ПОГОДЖЕНО»

Керівник юридичного сектора

В.О. Мельник